

Nro. 18.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Septembernek 1-ső napján 1797-ik
esztendőben.*

B é t s.

A' Bétsi közönséget, a' maga hasznára való nézve, esztendőnként egynéhány versben tüzi játékkal gyönyörködtetni szokott *Stuwer*, az ezen esztendőbeli harmadik, és az Architecturának regulai szerént készült figurájú nagy tüzi mesterséget, a' közelebb múlt kedden producalta, a' melylyen a' temérdek sokaságon kívül, a' Felséges udvartól, a' Királyi Hertzegek is meg-jelentenek vala.

A' Magyar Országi történetek historiába való szedőjének, és a' Nagy Váradi Kánonok *Pray György* Úrnak, a' *Tarnowai* Abbatiát méltoztatott Ő Felsége kegyelmesen conferálni.

Morva Országban, a' II-dik *Jósef* Császár képe alatt, az 1788-dik esztendőben készített 4 márványosok formájára készült valami rozsz pénzek kezdvén a' nép között járni; hasonlóképpen belső Austriában is, a' II-dik *Leopold* Császár képe alatt, az 1792-dik esztendőben készült 8 márványosok formájokra is, valaki által rozsz tallérok készítettvén; úgy a' Baváriai választó fejedelem *Maximilian Jósef* képe alatt, az 1768-dikban költ két forintos tallérok formájokra is rozsz pénzeket koholván valaki, ezek a' réájok nem vigyázó nép között jó pénz helyett kezdettenek vala járni, mellyek iránt való hir, az Aug. 24-kén költ udvari decretum által azért tétetett közönségessé, hogy azon rozsz, és hamis kamarán költ pénzeket, a' magok szinekről, nehézségekről is könnyen meg lehetvén ismérni, az adásban vagy vevésben, senki is más-tól el nem vévén, ez által a' jó pénzekkel való járások közül vétetessenek-ki, mellyekre ha a' *Magyar Kurir* E. Olvasói is vigyázattal léznek, annál kevesebb kárt fognak vallani.

Helvétzia.

A' Helvétziaiakhoz küldött, egy igen betsülletes módon írott levelében, a' *Cisálpinai* Respublika őket arról tette bizonyossá, hogy velek legnagyobb barátságban lenni, és olyan egyességben kíván élni, a' melly, mind a' két Respublika boldogságát gyarapittani fogja, mellyre a' Helvétziaiak, kéttseg kívül akkor fognak meghatározott feleletet adni, a' mikor a' *Cisálpinai* Respublika egészen rendbe fog vétettetve lenni. — A' *Basiléai* kissebb Tanáts tagja *Sarasán*, a' *Lugánói* Repraesentansi statiót magára vállolta, a' ki a' maga kötelességének minden részben eleget tud tenni. — Gen. *Bonaparte* egészen le-tette már az az iránt való szándékát, hogy a' maga katonáit, a' *Vallisi* földön keresztül vigye. — A' *Veltliniek* között való békételenség is, a' mellybe *Bonaparte* magát tellyességgel belé nem elegyítette, már egészen le-tsendesített, és már ezután a' *Velt-*

liniek és *Graubündniak* egymáshoz egyenlő jussal fognak élni, a' kik között való tsendességnek helyre állításában, a' mind a' két helyen nagy birtokú, és számos familiákból álló *Sális* Urak, nem kevéset fárodoztanak. — A' *Lugánói* levelek azt hirtelik, hogy Gen. *Bonaparte* és *Marquis de Gallo*, *Udinéba* már meg-érkeztenek, a' mellyből némelleyek a' békesség meg-kötése iránt jó reménységgel vagynak.

Batáviai Respublika.

A' *Batávia* Nemzet Constitutiójáról, *Amsterdám*ból Aug. 12-kén azt irták, hogy a' már minden kétségen kívül való dolog, hogy a' Constitutió el nem fogadtatik, mivel *Hollándiának* minden nagy várossai, *Schiedámon* kívül, a' Constitutió meg-vetésében egyeztenek meg. — Így tselekedett *Utrecht* várossa és tartományja is, *Gröninga* várossával, és *Frieszlándiának* nagyobb részével együtt, és a' több *Generalis Congregatiók*-ban is, a' mint meg lehetett tudni, ilyen forma vélekedéssel vóltanak. — Aug. 11-kéig 1796 *Congregatiók*ban, a' Constitutió el-fogadásában 7300 szemények egyeztenek vala meg, az ellen pedig 17,651 votumok adattattak; *Hollándia* tartományáról pedig az a' hir, hogy ottan, a' Constitutió mellett 9138, annak meg-vetésére pedig 29,520 votumok adattattak.

Az Aug. 15-kén irt *Hágai* levelek, a' Constitutió meg-vetése felől azt hirtelik, hogy az a' végett adandó votumok száma, mind inkább inkább nevedik, a' minthogy Aug. 14-kéig, annak el-fogadására 1475, meg-vetésire pedig 50,213 votumok adattattanak. — *Drentében* is mellette 374 ellene pedig 2173 votumok adattatván, ezekből a' tettzik-ki, hogy a' *Batávosoknak* új Constitutiót kelletik magoknak készíteni.

A' *Lillébe* meg-érkezett *Spanyól* Minister *Gr. Cabarrus*, ki is *Párisban* a' *Tallien* feleségé atyafija, a' *Batávosok* Országon kívül lévő dolgokat

folytató Commissiójával *Hágába* hollzas conferentiát tartott, a' mellyben a' Spanyol és Frantzia követek is meg-jelentenek vala, *Hágából* pedig *Amsterdamba* menvén, úgy ment által onnan *Lillébe*. — Polgár *Lestevenon*, a' ki mint a' Batávosok Plenipotentiarissza *Párisba* ment vala, hogy onnan *Lillébe* által menvén, a' conferentiában ő is meg-jelenjék, miért miért nem? azon követtségről véletlenül le-mondott, és az ő le-mondása el is fogadtatott; kinek helyibe, polgár *Goes* nevezetett-ki, a' ki a' Hollándiai revolutió előtt *Kopenhágai*, végtére pedig *Madridi* követ vólt, és a' kinek instructió adattatván a' kezibe, azzal együtt *Páris* felé vette a' maga uttyát.

A' Hollándusok flottája, August. 15 kéig még *Texelből* ki nem ment vala. — A' Német tudósok közül egynéhányon, a' Batáviai nemzeti gyűllést annak meg-engedése végett kérték vala, hogy a' Batáviai vizek állásokat, fekvéseket rajzolhassák-le, de a' mostani körülállások miatt, az ő kéresek nem tellyesítettetett.

Austriai Belgium.

Brüsszelből Aug. 14-kén. A' *Lillei* békességet szerző követek, 8 órákig tartó conferentiát tartottanak Aug. 12-kén, mellyből lett el-ozzlások után, Lord *Malmesbury* azonnal egy Kurirt indított *London* felé. — *Lillében* azt hiszik, hogy ezen conferentiában sok nevezetes nehézségeken tétett vólna végső igazittás, melly szerént a' közön-séges békességhez jó reménységgel lehet lenni.

A' *Brüsszeli* Departementum igazgató széki-hez, Aug. 12-kén érkezett vala egy nagy tsomó irás *Olasz Ország*ból, a' mellyben, a' Frantzia Respublika mostani állapotja iránt, az *Olasz Ország*i ármádiáknak, a' Directoriumhoz intézett kéresei, az *Olasz Ország*i ármádiák Generálstabjok feje *Berthier* all-irása alatt költenek vala; mellyek iránt a' *Brüsszeli* Departementum igazgató széke azt végzette, hogy azon levelek foglalátjok iránt

tellyességgel semmit se tanakozzék, mivel az Olasz Országai armádiának, mint fegyverben lévő seregnek, a' Constitutió nyilván való tartása ellen, olyan fenyegetődző irásokkal élni, tellyességgel nem volna szabad. — Minden Respublikának alkotásabeli törvényneinek kell lenni, és minden Respublika, tsak addig maradhat fenn, mig az ő alkotása béli törvények megtartottatnak. Mint-hogy pedig az Olasz Országai armádiák memoria-lissai, a' Constitutióval egy átoljában ellenkeznek, és azok mind a' két Tanács, a' mi törvénytévőink ellen készítették, azért azok nem egyébre, hanem a' hazafiak között való hadra tzelőznek. — Már pedig 8 ezteendők alatt az embereknek elég vérei ontattattanak ki, és Frantzia Ország a' maga 'sebeiből, tsak a' békesség és egyeség által gyógyúlhat ki. — Millyen szomorú dolog már az, mikor az egész armádia, a' mi törvénytévőinkről, a' kik a' nemzet által állittattanak fel, és a' kik a' nemzetet repraesentalják, fegyveres kézzel kíván itéletet tenni; millyen szomorú dolog az, hogy az armádiák vezérei, az alattak való katonaságnak megengedik, hogy valamelly részre hajló feladástól indittattatván, magokat a' Status foglalatosságaiba elegyítsék, és bár a' mostani példa is, valamelly szomorú következesekre utat ne nyitna.

A' *Seeflándriából Brüsszelbe* küldött tudósittások szerént, az Anglusok a' magok tengeri erejeket újjonnan meg nevelvén, *Dünkirchen, Nieuport,* és *Ostende* felé kezdettenek azokkal járni, melly miatt a' vizen való kereskedés, nem kevésse akadályoztatik,

Olasz Ország.

A' *Toskanai* és *Pármái* Nagy Hertzegek, a' *Liguriai (Génuai)* Respublika mostani alkotások módját, formaliter megismérték, helyben hagyták, a' mellyben azon nemes emberek iránt, a' kik a' revolutió kezdete, vagy 1797-ben, Májusnak 22-ke előtt, *Génuában* benn laktanak, a' re-

volutió alatt pedig onnan ki-menvén, még a' Respublika földin laknak, a' végeztetett, hogy a' magok előbbeni lakhelyekre vagy vissza térjenek, vagy pedig az ő Országokból örökre el-mennyenek. — *Génuában* nagyon kezdettenek az iránt tsudálkozni, hogy ennekelőtte ritkán vólt olyan éjtszaka, mellyen valahol valaki éles törrel kerestül ne veretett vólna, most pedig egy hónap alatt, tsak egy olyan történet adta elé magát, hogy az egymással való veszekedésből halál következett. — A' *Génuai* újj igazgató szék az oda való fényesen épült Tanáts házából, az *Andreas* és *Gianettino Doria* Patriciusok Statuáit hányatatván-ki, az *Amérika* fel-találója, a' *Génuai Columbus Christof* oszlopát, azok helyibe tétette.

A' *Vérónai St. Zenó* és *Della Trinita* nevezetű gazdag Abbatziák, a' Gen. *Bonaparte* parantsolatjából áruba botsáttattak. — Ezen Generál a' *Velentzei Friáulba* is igen sok truppokat és munitiókat küld, és azon törekedik, hogy a' *Cisalpina* Respublika, magát meg-óltalmazható állapotba tégye, és a' fegyvert fogható embereket is, a' fegyberben nagy szorgalmatossággal gyakoroltatja. — A' *Piémonti* nyughatatlanságra, hogy közönségesen tudni lehetne, Gen. *Bonaparte* semmit nem contribuált, sőt inkább olyan parantsolatot adott vala ki, hogy a' *Piémonti* Revolutiónistákat, a' *Cisalpina* Respublikában, tellyességgel még ne szenvedjék.

A' *Piémonti* nyughatatlanság tüze le-tsendesítésére sokat használnak lenni írják azt is, hogy a' mint fennebb is említettett, Gen. *Bonaparténak* nem hogy része lett vólna abban, sőt inkább a' rebellisek' egyik fejit, egy *Ransa* nevűt, *Májlandban* arestaltatván, az oda való várba fogságra tétette. *Arra* és *Berutti* nevezetű Procuratorok, August. 7-kén *Asti* várossában azért lövettettének agyon, mivel az oda való lakosokat, az Király ellenvaló pártütésre akarták vala el-tántorítani.

A' *Frantziák*, az *Udiné* lakossaira szalma, széna, zab, juh, és több e' féle sok requisitiókat

vetvén, a' lakosok pedig azokat tellyességgel meg nem tudván szerezni, azért az oda való municipalitas, a' lakosoknak azt hirdettette-ki, hogy közüllök minden, a' maga tehetségéről 4 1/2 pro Centot erőszakkal való vétel alatt költsön adjon, hogy a' belöllek öfzve gyürendő summából, a' fennebb irt requisitiókat meg-szerezhessék. — A' közelebbről való *Római* öfzve esküvést egy affzony ember jelentette-meg a' *Római* igazgató széknek. — A' *Catilina* öfzve-esküvését is, ez előtt 1800 esztendőkkel, egy affzony ember adta vala bé Consul Cicerónak. — *Chiariban* a' rebellisek közül 40-nen lövettetenek agyon; *Montculierben* pedig 18-tzan íteltettek halálra. — *Novarrában*, a' hol a' rebellisek a' réájak küldetett truppokkal öfzve vagdalkozni mérészlettek, sokan le-vágottattanak, és a' fővebb rebellisek házai fel-prédáltattanak.

Görtzből Aug. 21-kén. *Friáulnak* *Görtz* nevű fő városában, és a' körüllette való, a' tengerhez közel lévő vidékben, mintegy 15 ezeren vagyunk, a' Gen. Fegyver-Tármester Gr. *Wallis* kommandója alatt elég nagy sűrűséggel, már mintegy két hólnaptól fogva bé-quártélyozva. Hátunk megett *Lajbach*, és az ott körül lévő helységetskek szállittattak-meg, a' Fegyver-Tármester Gr. *Tertz*y parantso-latjától függő, és nálunknál egynéhány ezerrel nagyobb corpussal. — *Istriában*, és a' *Velentzeiek* birtoka alatt vólt *Dalmaták* földjének meg-telepedésére is által ment már jó ideje egy corpus. *Tirolisban* sem kevés számú nép vagyunk a' F. M. Lieutenant *Kerpten* Úr vezérlésére bizva. — *Pantáfelnél* *Karithiában* is meg-lehetősen vagynak le-telepedve. Az Insurgensekről is úgy hallatik, hogy nagyon szaporodnának.

Ezen nagy, és úgy nevezett Olasz Országi ármádia készen áll minden órában, és leg nagyobb szorgalmatossággal gyakoroltatik a' fegyverben, a' Gen. F. M. Lieutenant, és Gen. Quartiermester Báró *Mack*tól nem régiben ki-adott, vagy is meg-újabbitott mód szerént etc. etc.

Pálmanuovától vagy két óránnyira lévő Császári falúból *Gorizziából* Aug. 17-kén azt irták, hogy Aug. 15-kén, a' *Májlandból* jött 1500 *Cispadánai* katonák ottan mentenek volna el *Pálmanuova* felé, a' kik azt beszélték, hogy a' *Velentzei* határ szélek megszállásokra, utánnak még sok rendbéli truppok fognának megérkezni. Ezen *Cispadánai* katonáknak hosszú magyar nadrágok, fejer mejre valójak, zöd kurta kaputjok, és három színű cocardes *Korsikai* kalapjok vólt. — A' *Tirolisi*, *Kárinthiai*, és *Kárnioliai* három Cs. Kir. táborok is, a' határ szélen feküsznek, mellyek legalább is 140,000 emberekből állanak, és csak egy intésre várakoznak, 's azonnal bémennek a' *Velentzei* földre. — A' *Velentzei* 4000 emigransokról azt beszélük, hogy magokat a' Gen. *Laudon* óltalma alá ajánlván, egyfzersmind olyan ígéretet is tettenek volna, hogy ők, mint önként fegyvert fogott személyek, a' melly felé őket kommandirozni fogja, készek lesznek azt tellyesíteni.

Nagy Britannia.

A' hires *Edmund Burke* testamentoma végre hajtoja, a' ki az *Edmund Burke* levelei között, sok titkos és nyomtatásban még ki nem jött levelekre talált, a' mellyek a' meghalálozott *Burke* nevezetesebb gondolatjait foglalják magokban, úgy szándékozik, hogy ezen nagy férjfiú életéről való megjegyzéseket nyomtatásban adja ki.

A' *Londoni Uxbridge* nevezetű út félen, nem régiben egy jó öltözeű *Frantziát* találtanak halva, a' ki már meg is kezdett vala bűdössödni, a' kinek halála hogy valami erőszak által esett volna, annak megvissgálása után, semmi jelét nem találták, és a' mint gyanítják, az étlenség okozta halálát. — Pénzt nálla egy fillért sem találtanak, hanem a' zsebibe egy kis tzedulát kaptanak, mellyen e' vólt írva: *Hic jacet. Itt fekszik.*

Irlándiában Dublinban, és a' körüllette való helységeekben, a' kereskedések, és a' mesterségek

folyások' meg-tsökkenések miatt, az alacsonyabb rendű emberek között ki mondhatatlan éhség kezdett uralkodni, melly miatt, a' fennebb meg nevezett helységekben 20,000-nél többen vagynak az éhség miatt el-aláltak, a' kik közül már sokan meg is kezdettenek halni. — A' jó szivű kereskedők, a' szükölködökkel jól tenni el nem mutatják ugyan, de a' segedelem sokakat nem a' maga ideiben találván, a' miatt az éhség áldozattyaivá kénytelenítettnek lenni. — *Gibráltárnál*, az Európa úgy nevezett fejinél, a' köziklákra 60 ágyúkra való battériák készítettnek, a' mellyekre helyheztetendő ágyúk, mind 48 fontosok léznek. *St. Domingo* szigetiben, a' Frantziákon újjonnan győzedelmeskedtek az Angliai truppok. — Az Angliai Parlamentum ezen elztendő végével fog ismét öszve gyűlni. — Az aratás *Angliában* igen jó volt. —

Amérikában Apollus Kinsley Úr, a' könyv nyomtatásra való sajtonak olyan nemit találta fel, hogy azon egyízersmind két árkust lehet nyomtatni, és a' sajtó mellett is csak egy ember dolgozván, egy óra alatt 2000 árkust könnyen ki nyomtathat, az eddig való sajtokan pedig két ember dolgozván, egy óra alatt 250 árkusnál soha többet nem nyomtathattanak.

Frantzia Ország.

Párisból Aug. 14-kén azt írják, hogy a' *Lillei* békességbeli conferentzia, azért halasztatott volna illy sok időre, hogy Angliától a' leg utolsó szövetségessét, a' Portugalliai udvart is el-akarta a' Frantzia Respublika szakasztani. — A' Portugalliával való békességbeli tractának, hogy mitsoda fel-tételei légyenek, azt még most sem lehet tudni, és arról eddig elé csak annyit beszél-
lenek, hogy annak fundamentuma, az *Utrechti* szövetség volna, melly szerént mind a' két nemzetek, az akkori arányúságokba fognak lépni. — Hogy a' Portugalliával való mostani békesség kötés, Frantzia Országának a' kereskedésre való néz-

ve hasznára volna, némellyek úgy vélekednek. — A' Directorium és a' két Tanáts között való egyes-
ség, még eddig helyre nem állott. — *Barthelemy*
felöll a' *Párisi* közönséges levelek közül némely-
lyek azt írják, hogy a' *Basiléai* követtségbeli sta-
tiojára kívánna ismét vissza menni, úgy réá unt
a' Directori hivatalra. — Gen. *Feriot*, a' ki a'
közelebb múlt esztendőben, a' *Moreau* tábora jobb
szárnyát vezérlette vala, a' Directorium azért fosz-
totta meg a' maga hivatalától, mivel a' Generál
Hoche táborától, a' *Páris* felé marsirozó truppok-
nak ellenébe szegzette vala magát, a' ki a' *Mo-
reau* egész táborával együtt, az 500 személyekből
álló Tanáts kosarába kívánja gyűjteni az epret.
A' Directorium olyan parantsolatot adott-ki *Bo-
naparténak*, hogy a' *Sárdiniai* Királyt, az insur-
gensek ellen, minden módon óltalmazni el ne
múlassa. A' Frantzia katonaság nagyobb része
a' Directoriummal; a' *Párisi* nép pedig, az 500
személyekből álló Tanátsal tart. — Aug. 14-kén
az 500 személyekből álló Tanáts gyűlésiben, *Emery*
ilyen fel-adást tett: Minekelötte az ember vala-
kit meg-büntethetne, az előtt már a' véteknek vi-
lágosságra kellett jöni. Az emigransok attya-
fiai ellen hozatott törvények pedig, mind rossz és
hibás fundamentumon építették, melly szerént
ha igazán, és törvényesen akarunk tselekedni,
azon törvényeket mind el-kell rontanunk. Min-
den emigrans úgy tartottatván, mint valamely
civiliter meg-halálozott személy, az ő öröksége-
ket az attyafiaiknak kellett egymás között fel-
osztani, melly szerént az vélekedésem az, hogy
a' töllek el-vétetett jószágokat mind vissza kelle-
tik adni, a' pedig azokból el-adatott, el-adva
maradván, azt nékiek bonificalni tartozunk, melly
fel-adást az 500 személyekből álló Tanáts hely-
ben hagyván, ezen decretum felett a' Jákobinu-
sok újra nagy lármát ütötenek.

Német Ország.

Karlsruhból Aug. 18-kán. A' *Svétziai* Király,
a' mint beszéllek, a' *Badeni* Hertzeg Asszonyt *Fri-*

Merikát Erfurtban Aug. 12-kén jegyzette el magának, és azután *Svédzia* felé vissza indult, a' kinek mátkasága hogy nem sokáig fog tartani, hanem rövid idő alatt tökéletességre fog menni, sokan olyan vélekedéssel vagynak iránta.

A' Német Birodalmat illető békességbeli Congressusban való megjelenésre, a' Prusszus Király Ő Felsége, a' *Londoni* udvarnál való követit, Báró *Jákobit* nevezte ki, a' ki most *Karlsbadba* lévén, onnan egyenesen a' Congressus helyire fog menni. A' *Máintzi* választó fejedelem is, ugyan erre a' Congressusra, a' maga részéről követül, Status Minister Báró *Albini* Ő Excellentiáját nevezte ki.

Hanauból August. 21-kén azt írják, hogy a' Frantzia Országi emigrans papok, midőn hazájokba újjonnan vissza akartanak volna menni, az utjokban *Koblentznél* és *Vetzlárnál* közüllök sokan meg tartottattanak, és a' honnan elindultanak, oda vissza küldettettek. — A' *Rénus* felső melylyékéről *Hanauba* azt a' hirt vitték, hogy *Károly Hertzeg Schwetzingenből* rövid idő múlva el fog menni *Donaueschingenbe*, a' ki után a' bágásiái két transportal fognak elküldtetni.

Manheimből Aug. 20-kán. A' Frantzia tábor fő vezére Gen. *Moreau* parantsolatjára, a' melly helyeken az ő trupjai fekütnének, minden helységnek ezek iránt kelletik néki tudósítást küldeni. 1) Hogy *Kéhlnek* megvételitől fogva, a' helységek közül mellyikben, és mennyi katonaság feküdt? 2) Ezen katonaságot a' helység lakossáival ingyen tápláltattáké, vagy nem? 3) Az azon helységbeli számadások igazán készítettve küldtetneké bé, vagy nem? Mellyeknek szorossan való megvizsgálásokra az adott alkalmatosságot, hogy a' mint észre vették, némelly helységekkel a' katonák ingyen tartottattanak, azonban pedig, a' katonák tartásokért, a' Frantzia Respublika a' költséget ki-fizetvén, azok a' számadásba bé is mentenek.

Elegyes Tudósittások.

Wesley Úr, holmi tudósittásokkal együtt, *Lord Malmesbury*hoz *Lillébe* menni Aug. 10-kén indúlt ki *Londonból*. — A' *Lilléből* vett tudósittások, az oda való békességbeli tracta folyásáról, a' *Londoniaknak* nem sok örömet szerzettenek még eddig. — Az *Admirál Warren* el-vezése felől való hir még eddig nem bizonyosodott, de annyi igaz, hogy ő a' *Frantziák* egy eskaderekkel öszve tsapott, melly iránt való bővebb tudósittás ezután fog meg-érkezni, hogy pedig az *Auglusok Artois* nevezetű 38 ágyújú fregattájok, a' szelvefzektől a' *Frantziák* kikötő helyéhez *Rhé* szigetibe vettetett légyen, a' bizonyos. — *Párisban* ámbár nagy zür-zavar légyen is, de a' mint az onnan jött levelek hirlelik, az oda való 20 théátrumok még is minden nap tele vagynak. — A' *Batáviai Constitutió* el-fogadására, Aug. 17-kéig 14,754, annak pedig meg-vetésére 50,213 votumok adattattanak vala. — A' *Frantzia Constitutió* szerént, a' *Directorium* gárdája száma, 240 emberekre határozott volt meg; az 500 személyekből álló *Tanáts* pedig most azt akarja, hogy az ő gárdája, nemtsak az hogy 1500 emberekből álljon, hanem e' felett, a' környülálláshoz képest, annak száma meg is neveltethessek.

Velentzéből Aug. 16-kán, A' *Gen. Bonaparte* parantsolatjából, a' nemzeti gárdistáknak 6 vagy 8000-ren mentől hamarább fel-kelletik állittatni. Itten attól kezdettenek tartani, hogy az oda való ifjakat *Bonaparte* mind a' *Márs* mezeire akarja ki-állittani. — A' *Frantzia Commissariusok* mind abban foglalatoskodnak, hogy a' templomokból és a' közönséges épületekből, a' leg szebb képeket ki-vállogatván, azokat *Párisba* küldjék-el. — Így bánnak a' könyv tárokkal is, mellyekből a' leg ritkább kézi irásokat mind a' *leonina divisiora* botsátják. A' fegyver házat is már jól ki-üressítették, mellyben a' mi jót találtak, majd mind el-ragadozták őket. — Itt a' pénz már felettébb meg-szükült, mindenek meg-drágodtanak, az egy-

máshoz való költsönös bizodalom elveszett, és a' municipalitas is nintsen egyességben, és akár merre nézzen az ember, mindenütt a' békételenséget látja. — Hogy *Bonaparte* a' *Velentzeiekkel* mit akar, azt senki nem tudja; a' municipalitas pedig azt kívánván tőle, hogy a' *Cisálpinai* Respublikával egyesíttessék, arra igen kétséges, és két értelmű feleletet adott. — Ki-gondolta volna azt, hogy az egész háború folytatása alatt, a' mi aristocratiai igazgatásunk, a' neutralitas törvényeit leg szorossabban megtartván, a' mostani tántz járásra jusson-el. — Egymás rendbéli Aug. 18-kán költ *Velentzei* levél azt hirteli, hogy a' nemzeti gárdán kívül, még egynéhány bataillonokból álló, linea truppokat akar *Bonaparte* felállítani, mellyekkel mire tzellozzék, senki sem tudja.

Az Olasz Országbeli újj Respublikanusok nagy szorongattatások között vagynak, az ő jövődöbeli sorsok iránt nem lévén bizonyosok, és az *Alai* lakosok, a' magok félelmeknek, már is tapasztalható jeleit adták, de a' Császári truppoknak Olasz Országhoz való közel létek, az Olasz Orzági Jákobinusoktól és Terroristáktól való félelmet, rövid idő alatt el-fogja enyésztetni.

Csernovitzból Aug. 20-kán. *Rajában* és *Jassi* várossa környékén, a' pestis felette erőssen kezdett uralkodni, sőt még a' *Mufzka* Lengyel Országba is által-hatott, melly helységektől a' Császári határ szélek egészen el vagynak zárva, és az újjokban ki-adott parantsolat szerént, senki-nek is arra felé ki menni, annyival is inkább az Országba bé jöni, tellyességgel nem szabad, különben mind a' *Lengyelek*, mind a' *Törökök* részéről tsendesség vagyon.

Magyar Ország.

Nógrád Vármegyéből Aug. 17-kén. Ezen *N. Vármegyében*, *Mályi* nevezetű pusztán vagyon egy lapányos helyen való rét, mellyet a' *Földes Ura*,

T. Fáy Dániel Úr, egynéhány elztendőkkel ez előtt egy árok ásatással javított vala meg az elébbeni posványos és sásas mivóltából. Ebben a' rétből való sásnak gyökerei ez előtt mintegy 6 hetekkel magoktól kezdetek meg gyúladni a' földben, és nemcsak a' gyökerek, hanem maga a' föld is tovább tovább ég még most is, úgy hogy már 100 ölnyinél hosszabban el-égett, és a' meg-égett föld fekete és könnyen el-morsolható, és roz szagú. Meg-gyúladásának elein, az említett Földes Úr, hordókkal hordatta reá a' vizet a' meg-óltás végett, de semmi úton módon el-óltani nem lehetett, melly történet tsudájára, az emberek rakással járnak. A' Physicusok múlathattyák magokat ennek okairól való elmélkedéssel. Egy a' múlt században élt Lengyel Bölts irt egy munkát, a' mellyben a' világ végén lejendő meg-égéséről az egész földnek úgy gondolkodott, hogy ámbár mostanában a' föld, a' benne lévő centralis tűznek, és az azt fel-gerjesztő meleg nap sűgárinak általa azon okból nem gyúlhat-meg, mivel a' belőle szüntelen ki-takarodó nedvességek és gőzök, ismét az esső, hó, és harmat által vissza térnek, és így mindenkor annyira való nedvesség találtatik a' földbe, melly a' meg-gyúladást meg-akadályoztathattya; de mihelyest az Isten nem egyebet, hanem csak azt tselekedné, hogy a' felhők visszafordulásának határos sphaerája, és a' ki terjesztett erősség messzebbre és fellyebb terjedjen, úgy hogy a' gőzölgések nagyobb hely-közt és tagasságot kapjanak, és így az ő visszafordulások későbbre essenek: azonnal a' föld majd minden nedvességéből ki-ürülvén, könnyen lángot vethet nem kívülről hozott tűz által, hanem csak magába. Ez a' gondolat a' lehetőségnek (possibilitásnak) szolgál probájául, mellyet a' Physicában lehetne azoknak jobban által-látni, a' kik ezen sarkalatos állittást akarnák el-fogadni, hogy valamint semmiféle szülemény nem lesz atya és anya nélkül, úgy a' meleg, a' tűz, és láng is, fiai légyenek a' nap sűgáriban, 's következésképpen a' levegő égben is lévő him tűznek, és a' földbe

's a' föld terméseibe rejtezett nyöstény tűznek, mellyek egymáshoz magnesi vonodással törekednek, és mihelyt az akadályoknak avagy bé-fedezőknek sokféle módokon lehető el-hárítása után, emez ki-mezitelenítettvén öszve-házosodhatnak, nem hamarább hanem csak akkor kezd születni a' meleg, a' tűz és a' lang, mint az említett szüléknek magzattya.

Ezen N. Vármegyében igen sok gyújtogatások történek, fogtak is már a' desertorokból, a' kik a' helységeket előre is fenyegetik izenetek által, hogy ki fognak égni, a' minthogy sok helységek és városok ki is égtek, jóllehet a' vigyázás elég szorgalmatos.

Szomajomból Aug. 20-kán. Itt az a' szomorú újság van, hogy tegnap reggeli 6 óra tájban, nálunk nagy jég eső vólt, de nevezetesen *Csokonyában* és *Jádon* 2 fontos jeget is lehetett látni, a' minthogy egy darabot mutatóul, a' *Kaposvári* tisztartónak bé is vittének *Jádról*, melly történet hogy millyen kedvetlenségeket okozó nyomokat hagyott maga után, ki ki képzelheti, a' melly csak a' szárnyos állatokban is felette sok kárt tett, mivel ez a' károkat okozott kedvetlen vendég, éppen akkor talált meg-érkezni, a' mikor mindenféle barom fi, a' maga aklából ki-szokott takaradni, és a' konyha ajtója előtt, az eleséget csoportason szokta vólt várni.

* * *

A' XVI-dik Lajos szerentsétlen Frantzia Király árván maradott Hertzeg Asszony leányának akkori Bútsúzása, midön Párisból Bétsbe indúlt, mellyet versekben foglalt Czeriék Mihály, Nemes Székely Lovas Regementbéli Kapitány, 1796-dik esztendőben.

Világ nagy piattza! bálványozó *Páris!*

Aldozatid vérén sir föld, 's az óltár is.

Nagy dolog! de bizva nints illy árva szüzre,

Nem önt hát rab nyelvem olaját a' tűzre.

Az ő dilső hamvak tsendesesen nyugodgyon,
 Azok helyett áldás hazámra viradgyon.
 A' Szélvészöl fel-dölt lilium tizernek,
 Tsak gyenge levele ki-lépett gyökérnek.
 Oh! jaj! mint tehetnék? . . . Egyebet sirásnál;
 És mint számkivetett zsellér légyek másnál.
 De ezt is köszönöm, 's hogy könyvem tavára
 Tekintvén, vagy inkább természet szavára.
 Meg-hagyátok azért gyenge életemet
 Holtig gyászolhassam édes szüleimet.
 Meg-elégeltétek ártatlan rabságom,
 Lásson mint jövevényt fényes rokonyságom.
 Olly sors, mellyet bennem szégyenl a' gyarlóság
 De belém óltatott az alázatosság,
 'S minthogy nagy lelküktül világra születtem,
 Nemes szivet töllök örökségül vettem.
 Ezzel meg-mutatom nagyra születésem,
 Tsendesesen hordozom szerentsétlenségem.

* * *

El-megyek hát mintegy gyámoltalan árva,
 De édes hazámtól örökre ki-zárva.
 Nem tagadhatom-meg mit természet adott:
 A' nap édesbb ott, hol elsőbb rám viradott.
 Végső szava annak, a' ki engem nemzett,
 Kiálta, hogy bóldog légy Frantzia Nemzet!
 Én is most már tölled örökre meg-válva
 Sorsoddal egekre bizlak térden álva.
 'S ha hol egy Frantziát láthatok fogadom!
 Véle jól tehetni áldozatnak tartom.
Mit használ világon az olly sovány létel
Kit nem vigasztalhat, a' mással jótétel,
 Az igaz békesség talállyon-fel téged,
 Juttassa eszedben régi fényességed.
 Hódittás ne tartson 's képzelődés fogva,
 Szabadság állandó tsak törvénynél fogva!
 Olvasd-meg a' késő hir mohos lajstromát,
 Lásd múlt Birodalmak módját, régi Rómát.
 Hány féle formán vólt, az Országgló kormány;
 'S végre ezt meg-vallya az okos tudomány.
 Hogy a' székben jobb egy, mint sem száz Polgár is.
 Légy bóldog nemzetem! Isten hozzád Páris.

D. D. S.